

Székelyföldi telek (éghajlati sajátosságok)

Rusz Ottilia

Észak-Erdélyi Regionális Meteorológiai Központ

Székelyföld éghajlata változatos, elsősorban különböző domborzati formáinak köszönhetően (Keleti-Kárpátok, hegyközi medencék, Erdélyi-medence). Néhány éghajlati idősort tanulmányoztam az 1978-2012-es időszakra a következő meteorológiai állomásokról: Csíkszereda (661 m magasságszint), Gyergyóalfalu (750 m), Székelyudvarhely (523 m), Maroshévíz (687 m), Marosvásárhely (305 m), Lakóca (1776 m), Kézdivásárhely (568 m) és Bucsin (1282m). A téli hónapok (január, február, december) adatait vettem figyelembe, de a két hegyi meteorológiai állomás esetében március, április és november hónapokat is, mivel itt a telek ezekre a hónapokra is kiterjednek.

Ami a középhőmérsékletet illeti, a legalacsonyabb értékek januárra jellemzőek, Székelyudvarhelyen ez $-3.1\text{ }^{\circ}\text{C}$, míg Csíkszeredában $-6.6\text{ }^{\circ}\text{C}$. Lakóca esetében február a leghidegebb hónap, itt a középhőmérséklet $-7.8\text{ }^{\circ}\text{C}$. A maximum hőmérsékletek pozitívak, de ritkán haladják meg a $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot, Lakócán viszont előfordult, hogy január és február hónapokban a hőmérséklet negatív maradt. A legalacsonyabb hónapi minimum hőmérsékletet Csíkszeredában mérték 1985 januárjában, ez az érték $-38.4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Székelyudvarhelyen és a hegyi állomások esetében a vizsgált időszakban a hőmérséklet nem süllyedt $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá. A téli hónapokban a csapadékok az éves értékek alig 3-7 %-át teszik ki. Az alacsonyabban fekvő állomások esetében január és február hónapokban legnagyobb a hóréteg vastagsága (6 - 16 cm), míg a hegyi állomások esetében februárban és márciusban találhatóak a legmagasabb értékek (52 - 76 cm). Január, február és március hónapokban a Bucsinban és Lakócán maximális azon napok száma, amikor hóréteg borítja a talajt, míg a többi állomás esetében már márciusban általában kevesebb, mint egy fél hónapot van jelen a hóréteg. Lineáris trendvizsgálatot végeztem, a hónapi középhőmérsékletek esetében csak Lakócán és Bucsinban találtam az áprilisi hónapra statisztikailag szignifikáns és pozitív értékeket, míg a csapadékmennyiség esetében csak Kézdivásárhelyen a van szignifikáns, csökkenő trend, február hónap esetében. A hóvastagságot illetően statisztikailag szignifikáns és pozitív trendet a lakócai állomás esetében észleltem a januári, februári és márciusi és áprilisi hónapokra, illetve negatív trendet január hónapra a marosvásárhelyi állomás esetében. Faktoranalízist végeztem a teljes idősorokra a hóvastagságot illetően. Ennek alapján két fő faktor különíthető el: első faktorba a hegyközi medencék és az Erdélyi-medence meteorológiai állomásai tartoznak, a másik faktor a két hegyi állomást foglalja magában. Főleg télen gyakori jelenség a termikus inverzió. Napi minimum hőmérsékleteket hasonlítottam össze a Bucsin és Gyergyóalfalu között, és az esetek felében, a Bucsinon nagyobb minimum hőmérsékletet regisztráltak. Így például 1996 február 3-án Bucsinon $-6.4\text{ }^{\circ}\text{C}$ volt a minimum hőmérséklet, míg Alfaluban $-27.0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot mértek.